

**JAVASLATOK A PROJEKTMUNKA-IDŐSZAKBAN A FELKÉSZÍTŐ TANÁR
MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSÉRE;
ELŐZETES SZEMPONTOK A PROJEKTFELADATOK ÉRTÉKELÉSÉHEZ
2021. május-júniusi vizsgaidőszak**

Tisztelt Kollégák!

Az eddigiekhez hasonlóan az alábbi szempontokkal, megjegyzésekkel szeretnénk segíteni az érettségire való felkészítést, a diákok munkájának irányítását, a szakmai közmegegyezést, a minél egységesebb értékelést.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsga első lépése az ún. projektfeladatok elkészítése. A projektfeladatok sajátossága, hogy a vizsgázó – szabadon felhasználva az órán tanultakat, a szakirodalmat s más forrásból szerzett információit – önállóan dolgozza fel a megjelölt problémát.

A vizsgának ez a része azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben van birtokában a szükséges formanyelvi, esztétikai és médiaismereti tudásanyagának, ismereteit mennyiben tudja érvényre juttatni a gyakorlati és elméleti feladatok megoldása, kidolgozása során. Ez a feladattípus sok időt igényel, a megtervezés, a kivitelezés, az elkészített munka átgondolása, értékelése hosszú munkafolyamat – ezért a kötetlenebb munkát biztosító hosszabb időtartam.

Amennyiben a felkészítő tanárnak kérdése van a projektkiírással kapcsolatban, e-mailben fordulhat az Oktatási Hivatalhoz a mozgokepkultura_mediaismeret@oh.gov.hu címen.

Mivel az új érettségi rendszer bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján érzékelhető némi bizonytalanság a felkészítő tanár szerepfelfogásával kapcsolatosan – melyet tételes jogszabály nem rögzít –, az alábbi javaslatok segíthetik a kollégákat az egységes szerepértelmezésben.

A felkészítő tanár:

- ismertesse a tanulócsoporthal a mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsgaszabályzatát, a projektvizsga sajátosságait, a munkanapló fogalmát és a határidőket (l: az Oktatási Hivatal honlapján – [Az érettségi vizsgatárgyak 2023. október-novemberi vizsgaidőszakig érvényes vizsgakövetelményei](#) címen – a részletes követelményeket ([mozg_mediaism_vk.pdf](#)) és a vizsgaleírást ([mozg_mediaism_vl.pdf](#)))
- tájékoztassa a tanulókat arról, hogy milyen segítséget vehetnek igénybe a projektfeladatok megoldása során és mi tekintendő jogosulatlan segítségnek;
- a projektfeladatok megjelenését követően az érettségizni szándékozó tanulót segítse a számára optimális gyakorlati és elméleti feladatok kiválasztásában;
- szükség esetén javasoljon a tanulók számára hozzáférhető, a feladatok megoldását segítő szakirodalmat;
- jogosulatlan segítség igénybevétele esetén tegye meg a szükséges lépéseket.

A felkészítő tanár lehetőség szerint:

- kérjen indoklást a tanulótól feladatválasztását illetően;
- jelöljön ki konzultációs időpon(ka)t a munkafolyamatok figyelembe vételével;
- készíttesen a vizsgázóval munkatervet, és törekedjen annak betartatására;

- értelmezze és dolgozza fel a vizsgázóval valamely régebbi projektfeladat anyagát („A” és „B” típusút egyaránt) és azok nyilvánosságra hozott javítókulcsát; (az OH honlapján a www.oktatas.hu > Köznevelés > Érettségi > Központi írásbeli feladatsorok, javítási útmutatók > [Korábbi vizsgaidőszakok vizsgaanyagai - vizsgatárgyak szerint](#) útvonalon);
- időben figyelmeztesse a vizsgázót, amennyiben a konzultációk során azt érzékeli, hogy a tanuló lényegi ponto(k)on eltért a kiírt feladat követelményeitől;
- fordítson figyelmet a hivatkozási rend megtanítására.

A felkészítő tanár nem teheti meg, hogy:

- az egyes projektfeladatok megoldására vonatkozó alapötlettel (konceptcióval vagy esszé-vázlattal) segítse a vizsgázót;
- a vizsgázó munkájában közvetlenül részt vegyen (pl. szervezési feladatok átvállalása, segítő jelenlét a forgatáson, interjú-szituációban vagy az utómunka során, illetve az esszéírásban);
- a munkanapló elkészítésében aktív-segítő módon vegyen részt;
- határidő után elkészült projektmunkát fogadjon el.

Az elkészített projektmunkák beadásáról: az anyagot személyesen vagy szükség esetén postai úton (ajánlott küldeményként) célszerű eljuttatni a vizsgabizottságot működtető intézménybe/iskolába (azaz oda, ahol a vizsgázó az érettségi vizsgára jelentkezett). A video-anyagokat célszerű DVD-formátumban leadni, a hanganyagokat pedig CD-n (MP3, WAV vagy egyéb olyan általánosan használt formátumban, ami az értékelő tanár számára lehetővé teszi a beadott munka megtekintését/lejátszását.). A nyomtatott anyagokra vonatkozóan nem előírás azok elektronikus formában történő beadása, de célszerű, ha a vizsgázó az írásos anyagokat is mellékeli egy külön CD-n. A legszerencsésebb formátumválasztás ebben az esetben a PDF, mert az megnyitáskor is biztosan a vizsgázó által tervezett formában jelenik meg (a képeket, képaláírásokat, lábjegyzeteket, táblázatokat nem tördeli át a megnyitás során alkalmazott program aktuális beállítása.)

Az „A” jelű **vizsgafeladatok** a vizsgaleírás szerint valamilyen médiaszöveg elkészítésére vonatkoznak. Rendkívül fontos a feladatkiírás pontos értelmezése. Alapvető, hogy a feladatok kiadásától kezdve a felkészítő tanárok világosan lássák – és tanítványaikban tudatosítsák –, hogy az értékelés nem a technikai kivitelezés tökéletességét jutalmazza, hanem a tanult ismeretek értelmezését, a médiaszöveg megtervezésének és elkészítésének tudatos, előre megkomponált, előkészített voltát, továbbá a munkával kapcsolatos önreflexív, kritikai megállapítások szakmai érvényességét. Nagy hangsúlyt kap tehát a *munkanapló*, amely dokumentálja a munka tudatos tervezését, a menet közben adódó váratlan kompozíciós döntések indoklását és az elkészült „alkotással” való szembesülést, annak értékelését. A vizsgaszöveg – mint produktum – hitelesítője lesz a munkanaplónak, melynek színvonala, egyéni, kreatív értéke meghatározó, ám a minősítést elsősorban a munkanaplóban foglaltak határozzák meg, melynek elvárt felépítését a vizsgaleírás tartalmazza.

A „B” jelű **vizsgafeladatok** (esszé, rövid tanulmány) esetében előzetesen felhívjuk a kollégák figyelmét arra, hogy noha a feladatok által megkívánt ismeretanyag nem haladja meg az érettségi követelményrendszerében rögzítetteket, a zárthelyi írásbeliben elvárt esszék színvonalánál jóval igényesebb, elmélyültebb munkát, megoldást kíván a vizsgázóktól, hiszen a feladat szabadabb, elkészítéséhez hosszabb idő áll rendelkezésre, s a kidolgozás során bármely háttéranyag használata engedélyezett.

Kérjük a felkészítő tanárokat, tegyék egyértelművé a vizsgázók számára, hogy az internetről letöltött és bemásolt anyagokat szigorú forráskritikával kell kezelni, és azokat kizárólag pontos hivatkozással ellátva szabad felhasználni. Az esszét javító tanár köteles a feladat megoldása szempontjából irreleváns idézeteket (például a feleslegesen ismertett életrajzi adalékokat, cselekményleírást) figyelmen kívül hagyni, a pontos hivatkozás nélkül felhasznált anyagok esetében pedig pontlevonást alkalmazni.

Mivel egyes feladatok konkrét művekhez kapcsolódnak, megkerülhetetlen ezek alapos ismerete. A feladatok olyan alkotásokat nevesítenek, amelyeket kiadtak DVD-formátumban, illetve jogtiszta forrásból biztosan letölthetőek, így azok beszerzése, elérhetősége lehetséges és egyben jogszerű.

A projektfeladatok javítókulcsa csak a projektfeladatok beadását követően – vagyis az írásbeli érettségik megkezdésének napján, reggel 8 órát követően – kerül nyilvánosságra.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi **2021. tavaszi vizsgaidőszakára** vonatkozó konkrét projektfeladataival kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet:

Az A/1-3 gyakorlati projektmunkák megtervezése, megszervezése és lebonyolítása során legyen tekintettel az érvényes járványügyi előírásokra!

A/1. feladathoz

A feladat nehézsége abban áll, hogyan lehet az üzenet közvetlen, szövegszerű megfogalmazása nélkül, a fikciós szituatív kisfilm eszközeivel ábrázolni egy olyan gondolatot, amelynek a megszokott formája a társadalmi reklám vagy az oktatást segítő videó, amelyekben a „mondandó” (vagy annak egy része) szövegesen is megjelenik szlogen/felirat formájában. Ezért a sikeres megoldás kulcsa az alkalmas szituáció (karakterek, cselekmény, fordulat) kidolgozása és megvalósítása, a kisfilm „műfaji” tisztázottsága és a hosszlimit betartása.

A/2. feladathoz

Alapvető, hogy a vizsgázó inspirációként és ne újra-forgatásként, reprodukcióként értelmezze a feladatot. Célszerű számos ősfilm-tekercset elemezni, mielőtt megtervezi saját „Lumière-tekercseit” –, figyelemmel arra, hogy azok megfeleljenek a kiírásban megadott tematikai megkötésnek (eseménydokumentálás/megörökítés, útifilm, poénos / tréfára / csattanóra kihegyezett helyzet, amely azonban nem a szituáció fikciós megfogalmazása). A kép alá szerkesztett zene (vagy zenei funkcióban használt, zeneként működő hangkulissza) rögzítése a feladat része, nem helyettesíthető máshonnan származó konzerv hanganyaggal.

A/3. feladathoz

A feladat sikeres megoldásához szükséges a podcast fogalmának tisztázása, a podcastban szereplő, a választott témát, tényeket jól ismerő és arról személyes véleményt is formálni képes beszélgetőtárs felkérése, és – természetesen –, a téma iránti erős érdeklődés, felkészülés. Fontos, hogy a vizsgázó kellő figyelmet fordítson a podcast készítését (nem csupán annak rögzítését) dokumentáló, képaláírásokkal ellátott fotósorozatra is.

B/1. feladathoz

Az esszé-feladat kifejezetten a filmkritika-szövegek összehasonlító elemzését kéri. Ehhez jól kell ismerni a szóban forgó filmet. Az is fontos (bár szó szerint nem kötelező), hogy az eredeti irodalmi művet is elolvassa a vizsgázó, mégis alaposan mellényúlhat, ha a kritika-elemzés helyett filmelemzést készít. Akkor pedig még inkább, ha esszéje sem a filmmel, sem Kertész regényével és a kritikákkal nem foglalkozik, hanem a filmkészítő és az író reputációjával, díjainak ismertetésével tudja le a feladatot, amelynek kulcsa az adaptáció-hűség problémájának vizsgálata a filmkritikában.

B/2. feladathoz

A vizsgázónak tisztában kell lennie a feladatban használt fogalmak jelentésével, birtokában kell lennie az azok mögött rejlő, a médiaintézményekre és a közönségre vonatkozó médiaismereti tudásnak. A feladat szellemi izgalmát annak felderítése (megfigyelése, elemzése) okozhatja, hogy még egy olyan, tényekre alapozó, azonos információkból dolgozó és objektívnek tűnő, mindenkit érdeklő és érintő témának a megformálása, műsorkonstrukciója is, mint az időjárásjelentés, milyen módon és mértékben alkalmazkodik az intézmény magáról megalkotott képéhez. A sikeres esszéhez szükséges, hogy a példaanyag valóban eltérő médiamodellek szerint működő intézmények időjárás-jelentéseire épüljön. Alapvető a feladatban írt három releváns elemzési szempont pontos kijelölése és azok következetes végig gondolása az előírtaknak megfelelő hosszúságú tanulmányban.

B/3. feladathoz

A feladat alapja a komoly és átgondolt szervezést igénylő, többszereplős és rögzített moderált beszélgetés. Eldöntendő, hogy a moderátor „szerepét” a vizsgázó magára osztja vagy mást kér fel arra –, ezt a feladatkiírás szabadon hagyja. A sikeres esszét a digitális szülőséggel kapcsolatos alapvető szakirodalmi ismereteken és az azokra épülő kampány-üzeneteken túl elsősorban a beszélgetésben elhangzottakkal és megfigyelésekkel – mint egyfajta mini empirikus kutatással – igazolható, négy releváns szempont átgondolt megválasztására épülő gondolatmenet alapozhatja meg. A téma sajátosságaiból adódóan ennél a feladatnál a vizsgázó személyes, otthoni tapasztalatai is felhasználhatóak a hipotézisek kifejtéséhez, bizonyításához, az érveléshez.